

Sygn. akt VII U 960/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Winczewski

Protokolant: sekr. sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w Bydgoszczy

sprawy S. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o podstawę wymiaru zasiłku chorobowego

na skutek odwołania S. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 3 sierpnia 2016 r., nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ubezpieczonego za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi kwota 2.157,25 (dwa tysiące sto pięćdziesiąt siedem 25/100) złotych;
2. umarza postępowanie w zakresie roszczenia ubezpieczonego o podwyższenie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego w zakresie do kwoty 1.366,20 (tysiąc trzysta sześćdziesiąt sześć 20/100) złotych;
3. w pozostałym zakresie odwołanie oddala;
4. zasądza od pozwanego organu na rzecz ubezpieczonego kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Marcin Winczewski

Sygn. akt VII U 960/16

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 3 sierpnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca

1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego S. P. za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi kwota 790,99 zł. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z umową zlecenia zawartą z K. (...) w W., za wykonane czynności w okresie od 12 listopada do 11 grudnia 2015 r. ubezpieczonemu przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 2.500,00 zł. Z tytułu tej umowy podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 4 grudnia 2015 r., a niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego. Do wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku przyjęto przychód, jaki uzyskalby za okres od 1 do 11 grudnia 2015 r.: 2.500,00 zł / 30 dni x 11 dni pracy – 13,71% = 790,99 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. P., domagając się jej zmiany i ponownego przeliczenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od 12 listopada do 11 grudnia 2015 r. wykonywał prace zlecone na rzecz K. (...). Umowę zlecenia podpisał w dniu 12 listopada 2015 r., w dzień po ustaniu umowy o pracę z Biurem Poselskim I. K.. Jednocześnie przekazał zleceniodawcy zgłoszenie ZUS ZUA o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 12 listopada 2015 r. Pracownik Kancelarii pierwotnie złożył błędny wniosek – przeoczył jego wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, a następnie wyrejestrował go z ubezpieczenia i w dniu 4 grudnia 2015 r. wysłał ponowne zgłoszenie. Do obliczenia podstawy winien zostać więc przyjęty okres od 12 listopada do 11 grudnia 2015 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wyrażoną w uzasadnieniu decyzji. Jednocześnie wskazano, iż organ prowadzi postępowanie w przedmiocie przywrócenia okresu podlegania pod dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. W piśmie z dnia 19 października 2016 r. (k. 16) pozwany przyznał, iż uznano, że z tytułu przedmiotowej umowy zlecenia ubezpieczony podlega pod dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od dnia 12 listopada 2015 r.

Decyzją nr (...) z dnia 19 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 154 § 2 k.p.a. uchylił swą decyzję z dnia 3 sierpnia 2016 r. oraz ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego S. P. za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi kwota 1.366,20 zł. W uzasadnieniu wskazano, iż z uwagi na nowe dowody ustalono, że wnioskodawca podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 12 listopada 2015 r., a niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego. Do wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku przyjęto przychód, jaki uzyskałby za okres od 12 do 30 listopada 2015 r.: 2.500,00 zł / 30 dni x 19 dni pracy – 13,71% = 1.366,20 zł.

Po wydaniu decyzji z dnia 19 października 2016 r. ubezpieczony podtrzymał swe odwołanie od decyzji z dnia 3 sierpnia 2016 r. oraz dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W toku rozprawy w dniu 19 stycznia 2017 r. pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd ustalił, co następuje:

S. P. był zatrudniony u Posła RP I. K. w okresie od 23 lutego 2012 r. do 11 listopada 2015 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku Dyrektora Biura Poselskiego w B..

W dniu 12 listopada 2015 r. ubezpieczony zawarł umowę zlecenia z Kancelarią Sejmu w W., na okres od 12 listopada do 11 grudnia 2015 r., za wynagrodzeniem w wysokości 2.500,00 zł, której przedmiotem był nadzór nad składnikami majątkowymi stanowiącymi własność zleceniodawcy, zgromadzonymi w lokalu nr (...), położonym w budynku przy ulicy (...) w B.. S. P. wniósł jednocześnie o objęcie go z tego tytułu dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 12 listopada 2015 r. co też ostatecznie nastąpiło i zostało uznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pomimo początkowych problemów związanych z błędami pracownika zleceniodawcy przy zgłoszeniu go do ubezpieczenia społecznego.

W dniu 4 grudnia 2015 r. ubezpieczony zachorował i był niezdolny do świadczenia pracy w okresie do dnia 11 stycznia 2016 r.

(okoliczności bezsporne; ponadto dowód: świadectwo pracy z dnia 11 listopada 2015 r. – k. 3-4; umowa zlecenia z dnia 12 listopada 2015 r. – k. 9-11 akt ZUS; zaświadczenia lekarskie o niezdolności do pracy – k. 4, 6 akt ZUS; wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu umowy zlecenia – k. 42; przesłuchanie ubezpieczonego – k. 26-27)

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego S. P. za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi kwota 790,99 zł. Po wyjaśnieniach Kancelarii Sejmu i pismach wnioskodawcy, kolejną decyzją z dnia 19 października 2016 r. pozwany organ uchylił swą decyzję z dnia 3 sierpnia 2016 r. oraz ustalił, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego wnioskodawcy za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi kwota 1.366,20 zł. ZUS uznał jednocześnie, iż podlega on z tytułu umowy zlecenia dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 12 listopada 2015 r.

(okoliczności bezsporne; ponadto decyzje pozwanego z dnia 3 sierpnia 2016 r. i 19 października 2016 r. – k. 37, 41 akt ZUS; pismo pozwanego z dnia 22 grudnia 2016 r. – k. 30; przesłuchanie ubezpieczonego – k. 26-27)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, a także na podstawie przesłuchania ubezpieczonego, albowiem było ono spójne, rzeczowe, logiczne i korelowało z całokształtem zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Należy zaznaczyć, iż jak słusznie podkreśla się w najnowszym orzecznictwie, sąd ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, a odrębny charakter postępowania nie wyłącza zasady kontrydiktoryjności w tych sprawach, w tym ciężaru dowodzenia swych twierdzeń przez ubezpieczonego i pozwany organ (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2008 r., I UK 193/07, Lex nr 447681; z dnia 8 lipca 2008 r., II UK 344/07, Lex nr 497701; z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 269/10, Lex nr 794791 i z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UK 52/11, Lex nr 1084706). Na marginesie jedynie można wskazać, że płatnikiem spornego zasiłku jest ZUS (dotyczy on bowiem okresu od dnia 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r., już po ustaniu tytułu ubezpieczenia w postaci umowy zlecenia trwającej wyłącznie do dnia 11 grudnia 2016 r.), a więc były już zleceniodawca nie był zainteresowanym w sprawie o podstawę wymiaru zasiłku chorobowego, skoro od rozstrzygnięcia sprawy w jakikolwiek sposób nie zależą jego prawa i obowiązki (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.). Jeśli bowiem nie jest on płatnikiem tych świadczeń, to rozstrzygnięcie sprawy nie ma dla niego prawnego znaczenia w zakresie praw i obowiązków (por. postanowienie SA w Łodzi z dnia 24 listopada 1994 r., III AUo 6/94, Wokanda 1995/3/48), nie wpływa bowiem na jego sytuację, gdyż to sam organ, co zresztą przyznał, wylicza i wypłaca sporne świadczenia.

Podkreślenia wymaga, iż ostatecznie stan faktyczny sprawy pozostawał pomiędzy stronami bezsporny. Początkowo pozwany organ kwestionował datę zgłoszenia S. P. do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, przyjmując w tym zakresie datę 4 grudnia 2015 r., jednakże ostatecznie przyznał, że rzeczywiście podlegał on pod to ubezpieczenie już od dnia 12 listopada 2016 r. Istotne, że do dnia 11 listopada 2015 r. S. P. podlegał pod obowiązkowe ubezpieczenie chorobowe z tytułu zawartej umowy o pracę z I. K.. Pomiędzy więc tymi okresami ubezpieczenia nie było w ogóle przerwy, choć nie zmienia to faktu (na co zdaje się nie zwracać uwagi wnioskodawca), że niewątpliwie nastąpiła zmiana tytułu ubezpieczenia chorobowego, którym od dnia 12 listopada 2015 r. było dobrowolne zgłoszenie z tytułu umowy cywilnoprawnej, zawartej z Kancelarią Sejmu.

Wymaga wyjaśnienia, iż stosownie do art. 477¹³ § 1 k.p.c., zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części; poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy. Taka sytuacja nastąpiła w rozpoznawanej sprawie, w toku której pozwany organ wydał w dniu 19 października 2016 r. nową decyzję, którą częściowo uznawano żądanie ubezpieczonego o podwyższenie wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego do kwoty 1.366,20 zł (k. 41 akt ZUS). Postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 26 stycznia 2017 r., umorzono więc postępowanie w zakresie uznanym przez organ (który także w tej części musiał zostać uznany za stronę przegrywającą proces, uznając roszczenie wnioskodawcy dopiero w toku

procesu). W pozostałym jednakże zakresie fakt wydania nowej decyzji nie miał znaczenia dla sprawy z odwołania od decyzji z dnia 3 sierpnia 2016 r., zgodnie z powołanym przepisem.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t.: Dz. U. z 2016 r., poz. 372 ze zm.; powoływana dalej, jako „ustawa zasiłkowa”), podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie, które ubezpieczony będący pracownikiem osiągnąłby, gdyby pracował pełny miesiąc kalendarzowy (art. 37 ust. 1 ustawy zasiłkowej).

Należy podkreślić, iż zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków dla ubezpieczonych niebędących pracownikami ustawodawca zawarł w rozdziale 9 ustawy zasiłkowej. To właśnie więc głównie przepisy tego rozdziału będą miały zastosowanie w odniesieniu do żądania S. P., skoro od dnia 12 listopada 2015 r. podlegał on pod dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, jako zleceniobiorca. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stanowi natomiast przeciętny miesięczny przychód za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy (art. 48 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Rację ma więc ubezpieczony, iż co do zasady podstawę wymiaru jego zasiłku stanowiłby przeciętny przychód za okres 12 miesięcy. Podkreślenia wymaga jednakże, iż z tytułu zawartej umowy zlecenia nie podlegał on pod dobrowolne ubezpieczenie chorobowe przez choćby jeden pełny miesiąc kalendarzowy, wykonując ją w okresie od 12 listopada do 3 grudnia 2015 r., a od dnia 4 grudnia będąc już niezdolnym do pracy. W takiej sytuacji nie ma możliwości zastosowania art. 48 ust. 1 ustawy zasiłkowej (skoro nie pracował 12 miesięcy na podstawie tego konkretnego tytułu ubezpieczenia, ani nawet zresztą jednego pełnego miesiąca kalendarzowego), a ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie przepisu szczególnego, tj. art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, na który to zresztą powoływał się pozwany organ w toku procesu. Stosownie do jego treści, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru zasiłku stanowi kwota przychodu określona w umowie przypadająca za miesiąc, w którym powstało prawo do zasiłku, po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4, a jeżeli kwota ta w umowie nie została określona, kwota przeciętnego miesięcznego przychodu innych ubezpieczonych, z którymi płatnik składek zawarł takie same lub podobne umowy – dla ubezpieczonych wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia. Przepis ten rzeczywiście, zgodnie ze stanowiskiem organu, znajduje zastosowanie do sytuacji ubezpieczonego, który znajdował się w sytuacji szczególnej, jako że z konkretnego tytułu ubezpieczenia (umowy zlecenia) nie przepracował pełnego miesiąca kalendarzowego. Żądanie więc, aby podstawę wymiaru zasiłku stanowiło wynagrodzenie S. P. z okresu 12 miesięcy przed zachorowaniem okazało się w tym zakresie nietrafne. Nie ma bowiem jakiegokolwiek podstawy, aby do jego sytuacji móc stosować art. 36 lub 48 ustawy zasiłkowej, skoro jest ona regulowana wprost rzeczonym art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. W tym zakresie więc odwołanie należało oddalić, skoro domagał on się ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego w ten właśnie sposób. Nie zmienia to jednakże samej zasadności odwołania wniesionego od decyzji z dnia 3 sierpnia 2016 r., częściowo przecież już zmienionej na korzyść wnioskodawcy decyzją z dnia 19 października 2016 r. W ocenie Sądu, organ pominął w swych wyliczeniach okoliczność (którą sam ostatecznie przyznał, po wyjaśnieniach z Kancelarią Sejmu), iż S. P. do dnia 11 listopada 2015 r. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu umowy o pracę, a już od dnia następnego dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z Kancelarią Sejmu. W myśl zaś art. 49 ust. 2 ustawy zasiłkowej (obowiązującego już w listopadzie 2015 r.), jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, a okres ubezpieczenia chorobowego rozpoczął się po przerwie nieprzekraczającej 30 dni od ustania ubezpieczenia chorobowego z innego tytułu, przy ustaleniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego stosuje się odpowiednio przepis art. 37 ust. 1. Pozwany organ w istniejącym stanie faktycznym winien więc nie poprzestawać na treści art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, ale na podstawie art. 49 ust. 2 przejść do art. 37 ust. 1 tej ustawy i ustalić, iż podstawę wymiaru zasiłku chorobowego S. P. za okres od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. stanowi wynagrodzenie, które osiągnąłby on, gdyby pracował pełny miesiąc kalendarzowy, rzecz jasna po odliczeniach wynikających z art. 48 ust.

1 (jako przepisu ogólnego, dotyczącego zasady ustalania zasiłków dla ubezpieczonych, niebędących pracownikami) w zw. z art. 3 pkt 4 ustawy zasiłkowej, który stanowi, iż używane w niej określenie „przychód” oznacza kwotę stanowiącą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe ubezpieczonego niebędącego pracownikiem, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe. Trafnie wskazuje się w doktrynie, iż jeżeli niezdolność do pracy ubezpieczonego niebędącego pracownikiem powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, tj. w pierwszym kalendarzowym miesiącu ubezpieczenia albo w drugim kalendarzowym miesiącu ubezpieczenia, jeżeli pierwszy miesiąc jest niepełnym kalendarzowym miesiącem ubezpieczenia oraz okres ubezpieczenia chorobowego rozpoczął się po okresie nie dłuższym niż 30 dni od ustania ubezpieczenia chorobowego z innego tytułu, przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przychód ubezpieczonego podlega uzupełnieniu. Przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku przyjmuje się przychód ubezpieczonego za pierwszy kalendarzowy miesiąc ubezpieczenia, po uzupełnieniu do pełnej miesięcznej kwoty, od której zostałyby opłacona składka na ubezpieczenie chorobowe, gdyby ubezpieczony podlegał temu ubezpieczeniu przez pełny miesiąc kalendarzowy. Przychód ulega uzupełnieniu także za okres niezdolności do pracy przypadającej w pierwszym kalendarzowym miesiącu ubezpieczenia chorobowego, za który ubezpieczony ma prawo do zasiłku, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe (tak A. Radziśław, Wypadek zleceniobiorcy – podstawa wymiaru zasiłku, Legalis). Tak więc podstawę wymiaru zasiłku chorobowego S. P. za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia od 12 grudnia 2015 r. do 11 stycznia 2016 r. należało obliczyć w następujący sposób: $2.500,00 \text{ zł} - 2.500,00 \text{ zł} \times 13,71\% = 2.500,00 \text{ zł} - 342,75 \text{ zł} = 2.157,25 \text{ zł}$.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. orzekł jak w punktach 1 i 3 sentencji.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 4 wyroku z uwzględnieniem wyniku sprawy, którą przegrał pozwany organ. Zgodnie z treścią art. 98 §1 k.p.c. strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty procesu, które poniósł ubezpieczony składa się wynagrodzenie ustanowione w sprawie pełnomocnika, przy czym w przypadku niezłożenia przez niego spisu kosztów przyjmuje się z tego tytułu stawki minimalnego wynagrodzenia za czynności podjęte w danej sprawie (art. 98 § 3 k.p.c.). Wysokość przyznanych kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) na kwotę 360,00 zł, zgodnie ze zgłoszonym żądaniem.

SSR Marcin Winczewski